

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2075/2022
17.03.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Иван Максимовић адвокат из ..., против тужене Општине Куршумлија, коју заступа Општински правобранилац, ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3131/2020 од 16.06.2021. године, у седници већа одржаној 17.03.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3131/2020 од 16.06.2021. године и пресуда Вишег суда у Прокупљу П 12/20 од 28.09.2020. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Прокупљу П 12/20 од 28.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужена дискриминаторски поступала према тужили у поступку додељивања новчане помоћи бившим радницима и повериоцима пропалих друштвених предузећа на територији Општине Куршумлија који поседују правноснажне и извршне судске пресуде и утврђена потраживања код Привредног суда или обрачуне зарада, и лицима којима је егзистенцијално угрожен животни стандард, приликом одлучивања о захтеву тужиле поднетом преко пуномоћника дана 11.10.2019. године, заведеном код тужене под бројем .. . Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужили на име материјалне штете исплати износ од 700.000,00 динара, а на име нематеријалне штете – душевних болова због повреде права личности, износ од 120.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 62.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3131/2020 од 16.06.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Прокупљу П 12/20 од 28.09.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи и применом члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је оценио да је у конкретном случају ревизија тужиле дозвољена, применом одредбе члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) у вези члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Сл.гласник РС“, бр.22/2009), због чега нема места одлучивању о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена је дана 10.10.2019. године донела Одлуку о утврђивању Програма превазилажења стања изузетно лошег животног стандарда одређених категорија становништва на територији Општине Куршумлија, као и Програм за превазилажење таквог стања којим је предвиђено право на једнократну новчану помоћ повериоцима у предузећима у државном власништву над којима се спроводи поступак стечаја у трајању дужем од 3 године и у којима је, на основу података из економско-финансијског извештаја, процена да стечајни повериоци не би могли да намире своја потраживања у износу већем од 5% укупног потраживања, као и лица којима је егзистенцијално угрожен животни стандард, евидентираним код тужене у складу са критеријумима Општинског већа Општине Куршумлија, који ће бити утврђени посебним актом. Закључком Општинског већа Општине Куршумлија од 11.10.2019. године утврђено је право на доделу једнократне новчане помоћи, по критеријумима утврђеним у претходно донетим актима тужене, повериоцима у седам означених предузећа у државном власништву („Шик комерц Куршумлија“, доо „Шик Копаоник кухиње“ - у стечају, „Шик Копаоник“ а.д. у стечају, „Шик Копаоник лесонит“ доо - у стечају, „Шик Копаоник пилана“ доо - у стечају, „Шик Копаоник шперана“ доо Куршумлија и „Копаоник-заштита“ доо Куршумлија). Укупан број корисника једнократне новчане помоћи на дан доношења Закључка износи 327 лица, а саставни део Закључка чини листа са именима лица, бивших запослених у наведеним предузећима, која је састављена на основу списка прибављеног од Агенције за лиценцирање стечајних управника Републике Србије и лица и бивших запослених који поседују правноснажне пресуде по основу потраживања, а не налазе се на списку прибављеном од Агенције. Тужилца се 11.10.2019. године обратила председнику Општине Куршумлија захтевом за исплату потраживања или новчане помоћи, поднетим преко пуномоћника Ивана Максимовића адвоката из ... и приложила правноснажну пресуду Општинског суда у Куршумлији П1 21/07 од 02.10.2007. године о досуђеним новчаним потраживањима по основу неисплаћених зарада према послодавцу АД „Модна конфекција“ Н. Београд, које није наплатила. О захтеву тужиле заведеном у Општинској управи тужене под бројем ..., није одлучено. У „Службеном листу“ бр.35 од 27.12.2019. године Општине Куршумлија је објављен Закључак Општинског већа Општине Куршумлија са истим датумом, којим је утврђено право на доделу једнократне новчане помоћи ради превазилажења изузетно лошег животног стандарда грађана на територији те општине одређеним категоријама корисника, међу којима и лицима која су бивши запослени у предузећима на територији општине Куршумлија која су некада била у државном власништву и пословала са државним односно друштвеним капиталом, над којима је у циљу намирења поверилаца покретан или је још увек у току један од поступака

реорганизације наведених у Закључку. Одређени су представници предузећа - потенцијалних корисника помоћи за поједине привредне области, критеријуми за остваривање права и висина помоћи која ће се исплатити лицима која испуњавају прописане услове. Комисије су имале овлашћење да пријаве и прикупе доказе, са обавезом да спискове лица са потребном пратећом документацијом сачине најкасније до 30.12.2019. године и доставе општинској управи тужене на даљу надлежност у циљу исплате средстава. Комисија формирана за делатност у области модне конфекције доставила је Општинској управи Куршумлије списак бивших запослених у предузећу „Модна конфекција“ који испуњавају прописане критеријуме, на коме се не налази тужиља која је била запослена у том друштвеном предузећу до 2004. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиља није дискриминисана на основу Програма и Закључка туженог од 11.10.2019. године, јер није ни имала право на учешће у додели помоћи по прописаним критеријумима, с обзиром да није била радник и поверилац предузећа одређених Одлуком Агенције за лиценцирање стечајних управника од 10.10.2019. године, већ другог предузећа у државном власништву на територији општине Куршумлија над којим се спроводи поступак стечаја. Стога, та околност не представља лично својство на основу којег је учињена разлика, односно неједнако поступање, у смислу одредбе члана 2. Закона о забрани дискриминације. У погледу доделе једнократне новчане помоћи по Закључку тужене од 27.12.2019. године, судови су утврдили да тужиља, као радник ранијег друштвеног предузећа у области модне конфекције, није дискриминисана јер је могла да оствари право на новчану помоћ да је поднела пријаву надлежној комисији. Осим тога, њен захтев од 11.10.2019. године је преурањен, јер је право по наведеном Закључку могла стећи тек са даном његовог објављивања 27.12.2019. године, па тужиља није стављена у неједнак положај са осталим бившим радницима овог предузећа. Из наведених разлога је тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног касационог суда, изложено становиште нижестепених судова о неоснованости тужбеног захтева за сада се не може прихватити, јер заснива се на погрешној примени материјалног права услед чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09), прописано је да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључење, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе лица и чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, који се заснива на неком од набројаних личних својстава или другим стварним, односно претпостављеним личним ствојствима (члан 2. став 1.); да се изразима „лице“ и „свако“ означава физичко лице које борави на територији Републике Србије или на територији под њеном јурисдикцијом, без обзира на то да ли је држављанин Републике Србије или неке друге државе, или је лице без држављанства, као и правно лице које је регистровано, односно обавља делатност на територији Републике Србије (члан 2. став 2.); да свако има право да га надлежни судови и други органи јавне власти Републике

Србије ефикасно штите од свих облика дискриминације (члан 3. став 1.); да су сви једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту, без обзира на лично својство и да је свако је дужан да поштује начело једнакости, односно забрану дискриминације (члан 4. став 1. и 2.).

Из наведених одредби Закона о забрани дискриминације произилази да је главно обележје дискриминације неоправдано прављене разлике између лица по основу неког личног својства. У конкретном случају, по налажењу ревизијског суда, тужена није дискриминаторски поступала према тужили у поступку доделе новчане помоћи по Закључку тужене од 11.10.2019. године, имајући у виду да се тужила није налазила у упоредивој (аналогној) или битно сличној ситуацији са запосленима у ранијим друштвеним предузећима која су одређена одлуком Агенције за лиценцирање стечајних управника, на основу овлашћења и критеријума из Одлуке и Програма тужене од 10.10.2019. године, јер је имала ненаплаћена потраживања према друштвеном предузећу чији запослени нису обухваћени наведеним актима тужене. Стога су правилно нижестепени судови закључили да та чињеница не представља лично својство на основу којег је тужила стављена у неповољнији положај и на основу које је према њој учињена разлика у поступању, па не постоји непосредна или посредна дискриминација (члан 6. и 7. Закона о забрани дискриминације), као ни повреда начела једнаких права и обавеза (члан 8. истог закона). Из наведених разлога, лично својство тужиле као основ за дискриминацију у смислу одредбе члана 2. Закона о забрани дискриминације, не представља ни околност да је захтев туженој за доделу помоћи поднела преко одређеног адвоката.

Међутим, основано се ревизијом тужиле указује на неправилност побијане пресуде у односу на закључак да није било дискриминације тужиле ни у поступку додељивања помоћи по Закључку тужене од 27.12.2019. године.

Из садржине Закључка од 27.12.2019. године, који је истог дана објављен у „Службеном листу“ Општине Куршумлија број 35, произилази да није регулисано ко ће и на који начин вршити обавештавање и пријављивање лица која имају право на помоћ, јер није упућен јавни позив бившим запосленима у означеним предузећима, а надлежност комисија с тим у вези није јасно одређена, с обзиром да им је дато овлашћење да пријаве и прикупе доказе и спискове лица са потребном документацијом и доставе их туженој најкасније до 30.12.2019. године, из чега се не може закључити да ли су бивши запослени морали сами да се пријављују или је обавеза обавештавања у циљу евидентирања и прављења спискова ипак била на туженој или комисији. Ово тим пре ако се има у виду исказ сведока - члана комисије за област модне конфекције, који је изјавио да му није познато али да мисли да је општина имала обавезу да претходно позове раднике, а да су и сами чланови комисије јављали лицима које познају да се пријаве, да су неки и сами чули, и да су сви они који су се пријавили доласком у просторије тужене где је комисија радила, а за које је постојала потребна документација, били евидентирани, а да тужилу није видео.

С обзиром на наведено, и код чињенице да је тужила бивши радник предузећа „Модна конфекција“ које је обухваћено Закључком од 27.12.2019. године и има

правноснажну пресуду о ненаплаћеним потраживањима из радног односа, коју је поднела уз захтев туженој од 11.10.2019. године, који није узет у разматрање, за сада се не може сматрати да је тужиља имала једнак третман као и остали запослени тог предузећа и да тиме што се није нашла на списку лица која могу остварити право на новчану помоћ, није стављена у неједнак положај.

Из наведених разлога, на основу до сада утврђених чињеница не може се са сигурношћу прихватити становиште нижестепених судова да поступање тужене приликом одлучивања о додели помоћи одређеним категоријама лица на основу Закључка од 27.12.2019. године, нема дискриминаторски карактер.

С обзиром да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, а имајући у виду начин на који је постављен тужбени захтев, нижестепене пресуде су морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити изложене неправилности и употпунити чињенично стање, па ће поново оценити да ли је у поступку доделе помоћи према Закључку од 27.12.2019. године било неоправданог прављења разлике према тужиљи по неком личном својству, и у зависности од конкретног утврђења донети одговарајућу одлуку о тужбеном захтеву за утврђење дискриминације.

Како одлука о захтевима за накнаду материјалне и нематеријалне штете (члан 43. тачка 4. Закона о забрани дискриминације) зависи од основаности тужбеног захтева за утврђење дискриминације, нижестепене пресуде су укинуте и у том делу.

Укинута је и одлука о парничним трошковима, јер зависи од коначног исхода спора.

На основу изложеног, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**